

УДК 351.86:364(477):355.01

DOI: 10.60022/3(5)-51S

Лупак Руслан Любомирович

доктор економічних наук

професор кафедри економіки

Львівський торговельно-економічний університет, Україна

Lupak Ruslan

Doctor of Economic Sciences

Professor of Department of Economy

Lviv University of Trade and Economics, Ukraine

ORCID: 0000-0002-1830-1800

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗМІЦНЕННЯ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЕКЗИСТЕНЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ

Анотація. Сформовано концепт взаємовпливів у системі причинно-наслідкових подій: «наслідки воєнних дій ↔ послаблення соціальної безпеки людини ↔ дестабілізація соціальної сфери, втрата її спроможності до самовідтворення». Відповідно до концепту ідентифіковано домінуючі ризики, загрози та екзистенційні виклики для соціальної сфери України. Запропоновано оновлений комплекс механізмів державної політики зміцнення безпеки соціальної сфери України, який включає інституційно-адаптаційний, безпеково-інтеграційний, інфраструктурно-відновлюваний, координаційно-партнерський, інформаційно-моніторинговий, кризово-управлінський, економіко-стабілізаційний, соціально-захисний, психологічно-реабілітаційний, цифрово-сервісний, системно-резильєнтний, демографічно-відновлювальний, соціально-трудова, інституційно-організаційний та стратегічно-прогностичний механізми. Визначено очікувані результати зміцнення безпеки соціальної сфери в контексті оновлення комплексу механізмів державної політики в Україні.

Ключові слова: соціальна безпека, соціальна сфера, державна політика, соціальна безпека людини, екзистенційні виклики, механізми, ризики та загрози.

STATE POLICY MECHANISMS FOR STRENGTHENING THE SECURITY OF THE SOCIAL SPHERE OF UKRAINE IN THE FACE OF EXISTENTIAL CHALLENGES

Abstract. The article develops scientific and applied recommendations for updating the complex of state policy mechanisms for strengthening the security of the social sphere of Ukraine in the face of existential challenges. The structural and institutional transformations of the social sphere caused by the full-scale military invasion, which led to the weakening of its security, are substantiated. The concept of mutual influences in the system of cause-and-effect events is formed: «consequences of military actions ↔ weakening of human social security ↔ destabilization of the social sphere, loss of its ability to self-reproduce». In accordance with the concept, dominant risks, threats and existential challenges for the social sphere of Ukraine are identified. The war includes a critical deterioration in the manageability of social processes caused by the destruction of social infrastructure and the destabilization of social institutions. Instead, the weakening of human social security in Ukraine has led to an increase in social vulnerability and deepening social inequality against the background of a decrease in the effectiveness of the system of social guarantees and limited social protection resources. An updated set of state policy mechanisms for strengthening the security of the social sphere of Ukraine is proposed, which includes institutional and adaptive, security and integration, infrastructure and restoration, coordination and partnership, information and monitoring, crisis management, economic and stabilization, social and protective, psychological and rehabilitation, digital and service, system and resilient, demographic and restoration, social and labor, institutional and organizational and strategic and predictive mechanisms. The expected effects of updating the set of state policy mechanisms for strengthening the security

of the social sphere in Ukraine are determined.

Keywords: social security, social sphere, public policy, social security of a person, existential challenges, mechanisms, risks and threats.

Постановка проблеми. Соціальна безпека України критично погіршилася з початку повномасштабного воєнного вторгнення, супроводжуючись загостренням соціально-економічних диспропорцій, міграційних процесів, демографічних та інших проблем. Екзистенційними викликами для державних інституцій стали забезпечення соціальної стійкості суспільства, підтримка вразливих груп населення, збереження людського капіталу нації, перелік яких безперервно зростає та посилює тиск на соціальну безпеку країни. Відтак державі необхідно не лише реагувати на кризові соціальні явища, а розробити нову модель зміцнення соціальної безпеки, здатну вирішувати складні соціально-економічні питання воєнних та повоєнних трансформацій. При цьому зростає пріоритетність визначення та досягнення довготривалих цілей, у яких закладено стратегічну спроможність держави до переформатування соціальної сфери. Водночас будь-який вектор стратегічних змін має бути ґрунтовно обґрунтований із визначенням ризиків і загроз, індикаторів оцінювання, альтернативних варіантів та очікуваних результатів державної політики зміцнення безпеки соціальної сфери.

Інтеграція безпекового підходу до державної соціальної політики виступає ключовим елементом національної стійкості та передумовою структурних і інституційних змін у суспільстві. Дотримання та осучаснення фундаментальних положень безпеки посилюється в контексті загострення соціально-економічних проблем, що формують взаємозалежний деструктивний причинно-наслідковий ланцюг подій: «наслідки воєнних дій ↔ послаблення соціальної безпеки людини ↔ дестабілізація соціальної сфери, втрата її спроможності до самовідтворення». Все це актуалізує необхідність розроблення та реалізації комплексного набору механізмів державної політики зміцнення безпеки соціальної сфери України в умовах екзистенційних викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зростання та посилення впливу екзистенційних викликів спричинило зміни у напрямках досліджень питань зміцнення безпеки соціальної сфери. Науковці фокусуються на вивченні здатності держави реагувати та адаптуватися до сучасних реалій, щоб підтримувати функціонування соціальної сфери. Простежується підхід, згідно з яким соціальна безпека тісно пов'язується із ефективністю державної структурної політики та якістю інституційного середовища. Так, І. Білоус, О. Смагло та Р. Примуш наголошують на важливості узгодження регуляторних управлінських рішень із адаптивністю соціальних інститутів [1; 2, с. 70-73; 3, с. 1010-1021]. Про необхідність реформування інституційного середовища у забезпеченні безпеки соціальної сфери, стверджують А. Цюприк, В. Варвус, О. Глубіцький, А. Помаза-Пономаренко та ін., які актуалізують питання осучаснення механізмів державної політики, в контексті якого передбачається посилення участі суспільства у визначенні соціальних стандартів і норм [4, с. 60-66; 5, с. 699-705; 6; 7]. Дотримуючись такого ж підходу, А. Скупейко, О. Березовська-Чміль та ін., додатково акцентують увагу на удосконаленні нормативно-правових положень забезпечення соціальної безпеки, пріоритет у яких буде наданий аспекту резильєнтності та мобільності суспільства [8, с. 381-386; 9, с. 160-168]. Відповідно пропонується посилити інституційну керованість соціальної сфери та гнучкість органів влади при реагуванні на екзистенційні виклики і, таким чином, інтегрувати ризико-орієнтоване управління у процеси оновлення державної соціальної політики.

У наукових працях [10, с. 10-14; 11, с. 96-115; 12, с. 12-33] підкреслюється руйнівний вплив війни на безпеку соціальної сфери, що набув системності та привів до глибокої деформації соціальних інститутів. Водночас про розбалансування механізмів державної соціальної політики як явища, що виникає в кризових умовах, наголошують Т. Васильців, О. Іляш та ін., успішна адаптація до якого можлива через конвергенцію вітчизняної та європейської соціальних систем [13, с. 8-14; 14, с. 14-19].

Також значна увага науковців приділяється питанням забезпечення соціальної безпеки людини та адаптації суспільства до екзистенційних викликів [15, с. 265-272; 16]. У цьому контексті досліджуються трансформації ціннісних орієнтацій, соціальних гарантій, соціальної згуртованості як чинників підтримання стійкості та стабільності соціальної сфери.

Втім, існуючі наукові підходи, попри цілісність та комплексність, недостатньо обґрунтовують безпеку соціальної сфери України як багаторівневої системи, для якої через війну характерне послаблення соціальної безпеки людини та зниження спроможності до активного розвитку і самовідтворення.

Метою статті є розроблення науково-прикладних рекомендацій стосовно оновлення комплексу механізмів державної політики зміцнення безпеки соціальної сфери України в умовах екзистенційних викликів.

Виклад основного матеріалу. Соціальна сфера України функціонує виключно завдяки державній

підтримці, необхідність якої суттєво зросла з початку війни та посилюється в умовах збереження воєнного стану. Так, сформувалася критична залежність вітчизняної системи соціального забезпечення від бюджетного фінансування та залучення зовнішньої гуманітарної і благодійної підтримки. Існуючі механізми державної політики у соціальній сфері нездатні повною мірою реагувати на динамічні зміни, а їх адаптація обмежується інституційною інертністю та недостатньою гнучкістю управлінських рішень з боку органів влади. Відтак актуалізується потреба у комплексному реформуванні державної політики зміцнення безпеки соціальної сфери України, де кожен із її механізмів передбачає перегляд стратегічних цілей та осучаснення інструментарію їх досягнення. Йдеться про механізми, орієнтовані не лише на подолання соціальних дисбалансів, спричинених воєнними діями, а й на забезпечення соціальної безпеки людини та відновлення стійкості соціальної сфери, перелік яких наведено на рис. 1.

В соціальній сфері України сформувався концепт взаємовпливів причинно-наслідкових подій, який характеризує посилення деструктивних зрушень та їх взаємне підсилення у контексті екзистенційної нестабільності. Війна активізувала критичне погіршення керованості соціальних процесів та спричинила руйнування соціальної інфраструктури і дестабілізацію соціальних інститутів. В таких умовах органам влади не вдається забезпечити стабільність соціальної сфери, спроможність якої до самовідтворення та розвитку суттєво обмежена. Зокрема існує потреба недопущення подальшого посилення соціальної фрагментації та поляризації суспільства. Також державна політика потребує переформатування в бік вивчення та врахування системного характеру ідеологічного, соціального та політичного розпаду суспільства. Мають бути визначені «маяки соціальної безпеки» – ключові індикатори, згідно з якими можливо поглиблено оцінити наслідки воєнних дій на соціальну сферу.

В соціальній сфері України з початку війни кількість ризиків та загроз динамічно зростає – загострилась соціально-економічна невизначеність, виникли та поширилися некеровані соціальні зрушення, послабилася суспільна довіра до інститутів влади тощо. Для регуляторних органів актуальне значення має впровадження нових механізмів соціальної політики, що повною мірою здатні адаптувати суспільство до воєнного стану. Так, інституційно-адаптаційний, безпеково-інтеграційний, інфраструктурно-відновлюваний, координаційно-партнерський, інформаційно-моніторинговий, кризово-управлінський механізми мають передбачати зміну моделі управління системою соціального забезпечення та ініціювати критично важливі реформи суспільного значення. Інституціоналізація, скоординованість, інформатизація управлінських процесів та інші підходи до активізації системних зрушень у соціальній сфері покликані забезпечити впровадження комплексних змін, спрямованих на підвищення її адаптивності, інтегрованості та рівня міжінституційної взаємодії.

Послаблення соціальної безпеки людини в Україні призвело до підвищення соціальної вразливості та поглиблення соціальної нерівності на тлі зниження ефективності системи соціальних гарантій та обмеженості ресурсів соціального захисту. Відповідно для недопущення поширення соціальної маргіналізації, зниження рівня та якості життя, послаблення довіри до інституцій соціального захисту, поглиблення соціальної дезадаптації та психологічної вразливості існує необхідність реалізації комплексної державної політики, здатної швидко реагувати та адаптивно підходити до вирішення завдань зміцнення соціальної безпеки людини. Йдеться про використання економіко-стабілізаційного, соціально-захисного, психологічно-реабілітаційного та цифрово-сервісного механізмів, спрямованих на формування стійкої соціальної системи, для якої характерне підвищення доступності та адресності соціального захисту, покращення якості та оперативності соціальних послуг, підвищення соціальної резильєнтності та адаптивності.

Стабілізація, захист, реабілітацію та сервісне обслуговування доцільно розглядати як ключові тригери соціальної безпеки людини, яка динамічно трансформується відповідно до оновлення людських потреб і зміни соціального середовища. Звісно, значний вплив на особистісний рівень соціальної безпеки мають глобальні зміни, які формують нові ризики та загрози, але одночасно створюють можливості для підвищення якості та рівня життя. Відтак, запропонований комплекс механізмів державної політики передбачає переформатування регуляторної системи соціальної сфери з орієнтацією на своєчасне реагування на кризові явища та створення умов для соціальної інтеграції і суспільної стійкості. Реалізація таких механізмів формує необхідні передумови для довгострокового зміцнення соціальної безпеки людини та стабільного особистісного соціального розвитку.

Концепт подій	Характери прояву	Домінантні ризики та загрози / екзистенційні виклики	МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ	Очікувані результати зміцнення безпеки соціальної сфери
Наслідки воєнних дій	Критичне погіршення керованості соціальних процесів, спричинене руйнуванням соціальної інфраструктури та дестабілізацією соціальних інститутів	↓ посилення соціальної фрагментації та поляризації суспільства; ↓ загострення соціально-економічної невизначеності; ↓ виникнення та поширення некерованих соціальних зрушень; ↓ послаблення суспільної довіри до інститутів влади	↔ інституційно-адаптаційний; ↔ безпеково-інтеграційний; ↔ інфраструктурно-відновлюваний; ↔ координаційно-партнерський; ↔ інформаційно-моніторинговий; ↔ кризово-управлінський	↑ стабілізація соціальної сфери; ↑ відновлення керованості соціальних процесів; ↑ подолання деструктивних соціальних змін; ↑ модернізація соціальної інфраструктури; ↑ покращення інституційної координації суспільства
Послаблення соціальної безпеки людини в Україні	Підвищення соціальної вразливості та поглиблення соціальної нерівності на тлі зниження ефективності системи соціальних гарантій та обмеженості ресурсів соціального захисту	↓ поширення соціальної маргіналізації; ↓ зниження рівня та якості життя; ↓ послаблення довіри до інституцій соціального захисту; ↓ поглиблення соціальної дезадаптації та психологічної вразливості	↔ економіко-стабілізаційний; ↔ соціально-захисний; ↔ психологічно-реабілітаційний; ↔ цифрово-сервісний	↑ підвищення доступності та адресності соціального захисту; ↑ покращення якості та оперативності соціальних послуг; ↑ підвищення соціальної резильєнтності та адаптивності
Дестабілізація соціальної сфери, втрата її спроможності до самовідтворення	Системне послаблення інституційної спроможності соціальної сфери та відсутність необхідних ресурсів для довгострокового відновлення соціальних інститутів	↓ втрата людського капіталу та посилення міграційної активності; ↓ погіршення демографічної стійкості; ↓ руйнування інституційної цілісності та погіршення керованості системи соціального забезпечення; ↓ зниження якості соціально-трудова відносин	↔ системно-резильєнтний; ↔ демографічно-відновлювальний; ↔ соціально-трудова; ↔ інституційно-організаційний; ↔ стратегічно-прогностичний	↑ збереження та розвиток людського капіталу; ↑ посилення соціальної мобільності; ↑ відновлення інституційної спроможності соціальної системи; ↑ формування довгострокової резильєнтності соціального забезпечення

Рис. 1. Концепт взаємовпливів причинно-наслідкових подій та механізмів зміцнення безпеки соціальної сфери України: домінантні ризики, загрози, екзистенційні виклики та очікувані результати
Джерело: сформовано автором

Значним викликом для органів державного управління та місцевого самоврядування є дестабілізація соціальної сфери і втрата її спроможності до самовідтворення. Потрібно констатувати, що в Україні відбувається системне послаблення інституційної спроможності соціальної сфери та відсутні необхідні ресурси для довгострокового відновлення соціальних інститутів. Такий стан соціальної сфери значною мірою обумовлений значними втратами людського капіталу та посиленням міграційної активності, погіршенням демографічної стійкості, руйнуванням інституційної цілісності та погіршенням керованості системи соціального забезпечення, зниженням якості соціально-трудова відносин. Відтак, у системі державного управління соціальною сферою актуалізується впровадження механізмів системно-резильєнтного, демографічно-відновлювального, соціально-трудова, інституційно-організаційного та стратегічно-прогностичного характеру, ґрунтуючись на принципах міжсекторальної взаємодії, ресурсної збалансованості та орієнтації на довгострокове відновлення

людського капіталу і соціальної згуртованості суспільства. Також при такому оновленні механізмів державної політики потрібно розраховувати на інші позитивні зміни у забезпеченні зміцнення безпеки соціальної сфери – посилення соціальної мобільності, відновлення інституційної спроможності соціальної системи, формування довгострокової резильєнтності соціального забезпечення. Водночас за такого підходу вдається доповнити систему індикаторів оцінювання соціальної безпеки людини, беручи до уваги особистісний характер довіри до державних інституцій, соціальної резильєнтності, соціальної захищеності, доступності і якості соціальних послуг.

Висновки. Для зміцнення безпеки соціальної сфери в Україні необхідно змінити підходи до державної політики, зокрема комплексно оновити її механізми та інструментарій. При цьому пріоритетне значення має врахування системи причинно-наслідкових подій (наслідки воєнних дій ↔ послаблення соціальної безпеки людини ↔ дестабілізація соціальної сфери, втрата її спроможності до самовідтворення), реагування та адаптація до яких повинні здійснюватися на засадах превентивності та довгострокової стійкості із забезпеченням ефективної взаємодії держави і суспільства. Відповідно актуалізується впровадження оновленого комплексу механізмів державної політики зміцнення безпеки соціальної сфери України, до якого включені інституційно-адаптаційний, безпеково-інтеграційний, інфраструктурно-відновлюваний, координаційно-партнерський, інформаційно-моніторинговий, кризово-управлінський, економіко-стабілізаційний, соціально-захисний, психологічно-реабілітаційний, цифрово-сервісний, системно-резильєнтний, демографічно-відновлювальний, соціально-трудовий, інституційно-організаційний та стратегічно-прогностичний механізми.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні механізмів та засобів відтворення населення і трудового потенціалу, забезпечення безпеки ринку праці і зайнятості населення України в умовах екзистенційних викликів.

Література

1. Білоус І. І. Поняття соціальної безпеки та її роль в системі національної безпеки держави. *Ефективна економіка*. 2019. № 3. URL: <https://surl.lt/xrlskm> (дата звернення: 02.04.2026).
2. Смагло О. В. Соціальна політика: реалії та перспективи. *Причорноморські економічні студії*. 2019. № 38(2). С. 70-73. URL: <https://surl.li/nioqaa> (дата звернення: 06.04.2026).
3. Примуш Р. Б. Соціальна політика держави як складова національної безпеки. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2021. № 14. С. 1010-1021. DOI: <https://doi.org/10.34132/pard2021.14.09> (дата звернення: 04.04.2026).
4. Цюприк А. Я., Якимович О. Н. Роль інститутів громадянського суспільства у формуванні та реалізації соціальної політики для забезпечення соціальної безпеки. *Публічне управління та соціальна робота*. 2025. № 1(5). С. 60-66. DOI: <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2025-1-9> (дата звернення: 01.04.2026).
5. Варвус А. Нормативно-правові та інституційні основи регулювання та забезпечення соціальної безпеки в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2024. Т. 336. № 6. С. 699-705. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-336-102> (дата звернення: 07.04.2026).
6. Глубицький О. Механізм публічного управління щодо забезпечення якості та безпеки життя. *Публічне управління і політика*. 2025. № 3(7). URL: <https://surl.li/xhundo> (дата звернення: 07.04.2026).
7. Помаза-Пономаренко А. Л. Механізм зміцнення соціальної безпеки регіонів України в умовах інституціоналізації та децентралізації влади. *Публічне адміністрування та національна безпека*. 2020. № 8. DOI: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2020-8-6274> (дата звернення: 02.04.2026).
8. Скупейко А. В., Синишин І. П., Пушак Н. В., Рис В. С., Семків О. А., Трефаненко О. С. Правове забезпечення соціальної безпеки в контексті сталого розвитку. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2024. Вип. 41. С. 381-386. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13823792> (дата звернення: 30.03.2026).
9. Березовська-Чміль О., Ковальчук І. Еволюція політико-правових механізмів забезпечення соціальної безпеки в Україні. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія*. 2025. № 21. С. 160-168. DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2025-21-19> (дата звернення: 05.04.2026).
10. Кадикало О. І. Актуальні питання соціального захисту населення України в умовах воєнного стану. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2022. № 2. С. 10-14. URL: <https://surl.cc/fzuedi> (дата звернення: 05.04.2026).
11. Варналій З. С., Нікитенко Д. В., Микитюк О. П., Плешакова Н. Формування державної політики забезпечення соціальної безпеки людини в умовах війни. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Серія: Економічні науки*. 2023. Т. 3. № 103. С. 96-115. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve3202310> (дата звернення: 06.04.2026).
12. Варналій З. С., Чеберяко О. В., Нікитенко Д. В., Микитюк О. П. Геостратегічні загрози

соціальної безпеці людини в умовах війни. *Вісник НУВГП. Серія: Економічні науки*. 2023. Вип. 2(102). С. 12-33. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve220232> (дата звернення: 06.04.2026).

13. Васильців Т. Г., Іляш О. І., Лупак Р. Л. Проблеми та засоби конвергенції соціальної безпеки в Україні та ЄС. *Бізнес Інформ*. 2018. № 12(491). С. 8-14. URL: <https://surl.lu/sfcuff> (дата звернення: 30.04.2026).

14. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л. Стратегічні пріоритети конвергенції соціальної безпеки України та ЄС. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2018. Вип. 5. С. 14-19. URL: <https://surl.li/fnrwqm> (дата звернення: 05.04.2026).

15. Казарян О. Системне вдосконалення фінансових інструментів соціальної політики для вразливих груп. *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2026. № 1. С. 265-272. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2026-19-33> (дата звернення: 02.04.2026).

16. Урба С. Державна політика соціального захисту населення в системі економічної безпеки України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. URL: <https://surl.li/kqaswu> (дата звернення: 04.04.2026).

References

1. Bilous I. I. (2019) Poniattia sotsialnoi bezpeky ta yii rol v systemi natsionalnoi bezpeky derzhavy [The concept of social security and its role in the system of national security of the state]. *Efektivna ekonomika*. No 3. Available at: <https://surl.lt/xrlskm> (accessed April 2, 2026).

2. Smahlo O. V. (2019) Sotsialna polityka: realii ta perspektyvy [Social policy: realities and prospects]. *Prychornomorski ekonomichni studii*. No 38(2). pp. 70-73. Available at: <https://surl.li/nioqaa> (accessed April 6, 2026).

3. Prymush R. B. (2021) Sotsialna polityka derzhavy yak skladova natsionalnoi bezpeky [Social policy of the state as a component of national security]. *Publichne upravlinnia ta rehionalnyi rozvytok*. No 14. pp. 1010-1021. DOI: <https://doi.org/10.34132/pard2021.14.09> (accessed April 4, 2026).

4. Tsiupryk A. Ya., Yakymovych O. N. (2025) Rol instytutiv hromadianskoho suspilstva u formuvanni ta realizatsii sotsialnoi polityky dlia zabezpechennia sotsialnoi bezpeky [The role of civil society institutions in the formation and implementation of social policy to ensure social security]. *Publichne upravlinnia ta sotsialna robota*. No 1(5). pp. 60-66. DOI: <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2025-1-9> (accessed April 1, 2026).

5. Varvus A. (2024) Normatyvno-pravovi ta instytutsiini osnovy rehuliuвання та zabezpechennia sotsialnoi bezpeky v Ukraini [Regulatory, legal and institutional foundations of regulation and ensuring social security in Ukraine]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky*. vol. 336 No 6. pp. 699-705. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-336-102> (accessed April 7, 2026).

6. Hlubitskyi O. (2025) Mekhanizm publichnoho upravlinnia shchodo zabezpechennia yakosti ta bezpeky zhyttia [Mechanism of public administration for ensuring the quality and safety of life]. *Publichne upravlinnia i polityka*. No 3(7). Available at: <https://surl.li/xhundo> (accessed April 7, 2026).

7. Pomaza-Ponomarenko A. L. (2020) Mekhanizm zmitsnennia sotsialnoi bezpeky rehioniv Ukrainy v umovakh instytutsionalizatsii ta detsentralizatsii vlady [Mechanism for strengthening the social security of Ukrainian regions in conditions of institutionalization and decentralization of power]. *Publichne administruvannia ta natsionalna bezpeka*. No 8. DOI: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2020-8-6274> (accessed April 2, 2026).

8. Skupeiko A. V., Synyshyn I. P., Pushchak N. V., Rys V. S., Semkiv O. A., Trefanenko O. S. (2024) Pravove zabezpechennia sotsialnoi bezpeky v konteksti staloho rozvytku [Legal provision of social security in the context of sustainable development]. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Serii ekonomichna. Serii yurydychna*. vol. 41. pp. 381-386. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13823792> (accessed March 30, 2026).

9. Berezovska-Chmil O., Kovalchuk I. (2025) Evoliutsiia polityko-pravovykh mekhanizmiv zabezpechennia sotsialnoi bezpeky v Ukraini [Evolution of political and legal mechanisms for ensuring social security in Ukraine]. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Serii: Politolohiia*. No 21. pp. 160-168. DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2025-21-19> (accessed April 5, 2026).

10. Kadykalo O. I. (2022) Aktualni pytannia sotsialnoho zakhystu naselennia Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Current issues of social protection of the population of Ukraine under martial law]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho*. No 2. pp. 10-14. Available at: <https://surl.cc/fzuedi> (accessed April 5, 2026).

11. Varnalii Z. S., Nykytenko D. V., Mykytiuk O. P., Plieshakova N. (2023) Formuvannia derzhavnoi polityky zabezpechennia sotsialnoi bezpeky liudyny v umovakh viiny [Formation of state policy for ensuring human social security in wartime]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia. Serii: Ekonomichni nauky*. vol. 3 No 103. pp. 96-115. DOI: <https://doi.org/10.31713/>

ve3202310 (accessed April 6, 2026).

12. Varnalii Z. S., Cheberiaiko O. V., Nykytenko D. V., Mykytiuk O. P. (2023) Heostrategichni zahrozy sotsialnoi bezpetsi liudyny v umovakh viiny [Geostrategic threats to human social security in wartime]. *Visnyk NUVHP. Seriya: Ekonomichni nauky*. vol. 2(102). pp. 12-33. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve220232> (accessed April 6, 2026).

13. Vasyltsiv T. H., Iliash O. I., Lupak R. L. (2018) Problemy ta zasoby konverhentsii sotsialnoi bezpeky v Ukraini ta YeS [Problems and means of convergence of social security in Ukraine and the EU]. *Biznes Inform*. No 12(491). pp. 8-14. Available at: <https://surl.lu/sfcuff> (accessed April 30, 2026).

14. Vasyltsiv T. H., Lupak R. L. (2018) Strategichni priorityety konverhentsii sotsialnoi bezpeky Ukrainy ta YeS [Strategic priorities for the convergence of social security of Ukraine and the EU]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*. vol. 5. pp. 14-19. Available at: <https://surl.li/fnrwqm> (accessed April 5, 2026).

15. Kazarian O. (2026) Systemne vdoskonalennia finansovykh instrumentiv sotsialnoi polityky dlia vrazlyvykh hrup [Systematic improvement of financial instruments of social policy for vulnerable groups]. *Modeling the Development of the Economic Systems*. No 1. pp. 265-272. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2026-19-33> (accessed April 2, 2026).

16. Urba S. (2023) Derzhavna polityka sotsialnoho zakhystu naseleння v systemi ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [State policy of social protection of the population in the system of economic security of Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*. No 53. Available at: <https://surl.li/kqaswu> (accessed April 4, 2026).

Отримано: 08.04.2026

Прийнято до публікації: 10.05.2026

Опубліковано: 15.05.2026